

WWW.MKS.AZ saytının

“Öyrətmək savab, öyrənmək qazanc” kitabxanası

seriyasından

VERGİ QANUNVERİCİLİYİ TOPLUSU 2024

BAKI- 2024

Bakı şəhəri, Cəfər Cabbarlı küçəsi 44, Caspian Plaza, Lotfi Zadeh Technology Center, 15-ci mərtəbə

Əlaqə vasitəsi: 050-368-12-72

web: www.mks.az

email: mksacademy2022@gmail.com

“Vergi qanunvericiliyi toplusu - 2024” MKS Academy-nin hər ilin birinci ayında nəşr etdiyi ənənəvi kitablarından biridir. Vergi Məcəlləsi də daxil olmaqla vergi qanunvericiliyini formalaşdıran normativ-hüquqi aktlara il ərzində edilən dəyişiklik və əlavələr nəzərə alınmaqla şərhlərdən və müvafiq qanunvericilikdən ibarət kitab oxucuların və dəyərli həmkarlarımızın stolüstü nəşrlərindəndir.

Milli Məclisin qəbul etməsindən sonra Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən təsdiq olunan “Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında” 5 dekabr 2023-cü il tarixli, 1033 nömrəli Azərbaycan Respublikasının Qanunu, “Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 5 dekabr tarixli, 1033-VIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və bundan irəli gələn bir sıra məsələlərin tənzimlənməsi barədə” 28 dekabr 2023-cü il tarixli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı Vergi Məcəlləsində çox mühüm əlavə və dəyişiklikləri özündə ehtiva edir.

Kitabda son dəyişikliklər Vergi Məcəlləsinin maddələri və bəndləri üzrə əvvəlki redaksiyalarla müqayisəli şəkildə və misalların köməyi ilə ayrı-ayrılıqda izah edilib. 1 yanvar 2024-cü il tarixinə olan dəyişiklik və əlavələr nəzərə alınmaqla Vergi Məcəlləsinin tam mətni kitabda yerləşdirilib, eyni zamanda, Məcəllədə istifadə olunan müvafiq icra hakimiyyətlərinin açılışı verilib.

Bir sad xəbəri də oxucularımızın diqqətinə çatdırmaq istəyirik ki, kitabı alanlara MKS portalından 1 ay ödənişsiz istifadə hədiyyə ediləcək. MKS portalından istifadə etməklə vergi qanunvericiliyinə aid testləri həll etmək, qanunvericilik sənədləri və praktiki sənəd nümunələri ilə tanış olmaqla yanaşı, ən çox verilən suallarla tanış olmaq mümkündür.

Kitab vergi orqanlarında çalışanlar, mühasiblər, sahibkarlar, ali və orta ixtisas məktəblərinin maliyyə, vergi, uçot və statistika ixtisaslarında təhsil alanlar, Vergi Məcəlləsini müstəqil şəkildə öyrənənlər üçün faydalı vəsəitdir.

Kitabla bağlı rəy, təklif və iradlarınızı (012) 564 86 85, (050) 368 12 72 nömrəli telefonlarla və office@mks.az e-mail ünvanı vasitəsilə bildirə bilərsiniz.

Vergi Qanunvericiliyi Toplusu

Vergi Məcəlləsi

ÜMUMİ HİSSƏ

Fəsil I. Ümumi müddəalar	10
Fəsil II. Vergi ödəyicisi. Vergi agentı	47
Fəsil III. Dövlət vergi orqanları.....	65
Fəsil IV. Vergi nəzarəti.....	84
Fəsil V. Vergi qanunvericiliyinin pozulmasına görə məsuliyyət	126
Fəsil VI. Vergi orqanlarının qərarlarından (aktlarından) və onların vəzifəli şəxslərinin hərəkətlərindən (hərəkətsizliyindən) şikayət verilməsi	129
FƏSİL VII. Vergilərin ödənilməsi üzrə ümumi qaydalar	147

XÜSUSİ HİSSƏ

Fəsil VIII. Fiziki şəxslərin gəlir vergisi.....	214
Fəsil IX. Hüquqi şəxslərin mənfəət vergisi	235
Fəsil X. Fiziki şəxslərin gəlir vergisinə və hüquqi şəxslərin mənfəət vergisinə aid olan maddələr	244
Fəsil XI. Əlavə dəyər vergisi	284
Fəsil XII. Aksizlər	325
Fəsil XIII. Əmlak vergisi	344
Fəsil XIV. Torpaq vergisi.....	354
Fəsil XV. Yol vergisi	361
Fəsil XVI. Mədən vergisi	367
Fəsil XVII. Sadələşdirilmiş vergi.....	370
XIX fəsil. İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə tətbiq edilən vergitutmanın xüsusiyyətləri	392
Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında AR Qanunu	395

**“Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında” Azərbaycan
Respublikası Qanunda nəzərdə tutulan dəyişikliklərin
İZAHİ**

ÜMUMİ HİSSƏ

Hansı halda vergilərin başqa valyutada hesablanması və ya ödənilməsinə icazə verilir?**430**

Nəzarət-kasa aparatı anlayışı niyə dəyişdirilib?**431**

Əmtəəsiz əməliyyat anlayışına yeni yanaşma tətbiq edilir?**432**

Riskli vergi ödəyicisi ilə bağlı yanaşma tamamilə dəyişib?**433**

Bazar qiymətinin tətbiqi ilə bağlı hansı ciddi dəyişikliklər həyata keçirilib?**434**

Vergi orqanı vergi ödəyicisinə qarşı tərəfin məlumatlarının təqdimi üçün portal hazırlayacaq?**436**

Vergi orqanı kommunal və rabitə xidmətləri haqqında məlumatları niyə əldə etmək istəyir?**439**

Taksi sifarişi operatorları hansı məlumatları vergi orqanına təqdim etməlidir?**440**

Qarşı tərəfin riskli vergi ödəyicisi olması haqqında məlumatı əldə etmək vergi ödəyicisinin mütləq vəzifəsi hesab edilir?**441**

Vergi orqanına hansı yeni bazalara daxil olmaq imkanı yaradılıb?**443**

Riskli vergi ödəyicisi ilə bağlı hansı məlumat kommersiya sirri hesab edilmir?**443**

Elektron ticarət qaydasında fəaliyyət göstərənlərlə bağlı hansı dəyişiklik var?**444**

Hansı yeni halda vergi orqanı səyyar vergi yoxlaması müddətini artırmaq hüququna malik olacaq?**444**

Sənəd və əşyaların götürülməsi ilə bağlı yeni yanaşma niyə tətbiq edildi?**447**

Operativ vergi nəzarəti mini səyyar vergi yoxlamasına çevriləcək?**447**

Vergi ödəyicisi hansı məlumatı təqdim etmədikdə, ona 1000 manat məbləğində maliyyə sanksiyası tətbiq ediləcək? ...**449**

Vergi orqanı hansı halda ƏDV məbləğinin 1 iş günü ödənilməməsinə görə maliyyə sanksiyası tətbiq etməyəcək?**450**

Gəlir və xərcin uçotunun aparılmaması ilə bağlı olan 58.8.3-cü maddə niyə ləğv edildi?**451**

Hansı tip vergi ödəyicilərinə görə yeni maliyyə sanksiyası tətbiq edilir?**452**

Malların alışı ilə bağlı çəkilən xərclərin dəyərinin təqdim edilən malların dəyərinin 1,2-yə bölünməsi üsulu ilə hesablanması niyə Məcəllədən çıxarıldı?**453**

Bank əməliyyatları aparan şəxslərə tətbiq edilən maliyyə sanksiyasına hansı düzəliş edildi?**454**

Vergi orqanında şikayətlərə baxılma müddəti uzadıldı?**454**

Vergi borclarının alınması ilə bağlı olan dəyişikliklər vergi ödəyicisinə necə təsir edəcək?**455**

Hansı vergilər üzrə vergi orqanı tərəfindən analoji məlumatlarından istifadə edilməsi istisna edilir?**457**

Gəlirdən çıxılan xərclərdə verginin xüsusi çəkisini göstərən əmsala vurma niyə ləğv edildi?**457**

Vergi ödəyicisinin xərcləri olduqda gəliri necə hesablanır?**458**

Hansı halda vergi orqanı vergi ödəyicisinə cavabı mütləq olaraq kağız əsasda təqdim etməlidir?**459**

Vergi ödəyiciləri hansı yeni elektron qaimə-faktura təqdim etməlidirlər?**459**

Vergi Qanunvericiliyi Toplusu

Müflis elan olunmuş sığorta təşkilatlarına hansı güzəştlər tətbiq edilir?	461
Nazirlər Kabinetinin məşhur 55 sayılı qərarı ləğv edilib?	462
Vergi öhdəliyinin yerinə yetirilməsi müddətləri ilə bağlı hansı dəyişikliklər var?	462
Vergilər üzrə borcların ödənilməsi qaydası dəyişdirildi?	464
Əmlakın siyahıya alınması ilə bağlı hansı dəyişiklik həyata keçirilib?	465

XÜSUSİ HİSSƏ

Səhmlərin təqdim edilməsi ilə bağlı hansı xərclərin gəlirdən çıxılmasına icazə verildi?	467
Hansı gəlirlər yanvarın 1-dən vergi ödəyicisinin maddə 10.1.1.1-də qeyd edilən işlə əlaqədar gəlirləri hesab edilmir?	464
İşçilərə verilən maddi yardımlar üzrə gəlir vergisində hansı müsbət dəyişiklik edildi?	470
Kənd təsərrüfatı istehsalı ilə bağlı hansı güzəştin müddəti daha 3 il artırıldı?	471
Dəniz nəqliyyatında çalışan şəxslərə verilən ödənişlər üzrə gəlir vergisi dəyişdirilib?	472
Hansı qurumun ödədiyi mükafat gəlir vergisindən azad edildi?	472
Bank depozitləri üzrə gəlir vergisinin dəyişdirilməsi niyə həyata keçirildi?	473
Mikro sahibkarlıq subyektlərinə güzəştlərdə sərt dəyişikliyin səbəbi nədir? (4 yanaşma)	475
Mikro sahibkarlıq subyektlərinə tətbiq edilən tələblər intizamlı vergi ödəyicisinə necə təsir edəcək?	476
Mikro sahibkarlıq subyekti olmaq üçün 2 yeni tələb hansıdır?	477
Mikro sahibkarlıq subyektlərində orta aylıq maddə 10.1.1.1-də qeyd edilən işçi sayı məsələsində hansı fərqli məqamlar var? (4 vacib məqam)	478

Məcburi dövlət sosial sığorta haqları üzrə borcun olmaması hansı tarixə təsadüf etməlidir?	480
Sosial sığorta üzrə borcu olmayan, 3 orta aylıq maddə 10.1.1.1-də qeyd edilən mikro sahibkara güzəşt tətbiq edilməyəcəyi bilər?	482
Mikro sahibkarlıq subyektlərindən kiçik sahibkarlıq subyektinə keçid necə stimullaşdırılır?	483
İxrac təşviqi üzrə güzəşt niyə ləğv edilir?	485
20 yanvar şəhidlərinin qohumlarına verilən güzəştə bağlı maddə niyə ləğv olundu?	486
ƏDV-nin qaytarılmasına görə fiziki şəxslərə ödənilən ƏDV məbləği gəlir vergisinə cəlb ediləcək?	486
Hüquqi və fiziki şəxslərə münasibətdə ƏDV üzrə güzəştlər həyata keçiriləcək?	487
Şəhid statusu ilə bağlı güzəştlər üçün hansı redaktə tipli dəyişiklik edildi?	488
Şəhid statusu alan şəxsin valideyni məcburi köçkün olduqda güzəşt necə hesablanır?	489
Hansı yeni halda gəlirin əldə edilməsi ilə bağlı xərc çıxılır?	489
Mediasiya təşkilatı ilə bağlı hansı yeni dəyişiklik edildi?	490
Dövlət hakimiyyəti orqanlarının, büdcə təşkilatlarının, yerli özünüidarəetmə orqanlarının və dövlətin adından yaradılan publik hüquqi şəxslərin hansı gəlirləri mənfəət vergisindən azad edilməyəcək?	491
Hansı qurumun gəlirləri mənfəət vergisi üzrə azadolmaya daxil edilib?	491
Məktəbəqədər təhsil müəssisələri üzrə hansı hansı fərqli güzəşt forması tətbiq edilib?	492
Mənfəət vergisi üzrə hansı güzəştlərin müddəti uzadıldı?	492

Mikro sahibkar hüquqi şəxslərin 75 faizlik güzəşti ilə bağlı hansı tələblər nəzərdə tutulub?.....	494	Birgə fəaliyyətlə bağlı hansı dəyişikliklər həyata keçirilib?.....	519
Hüquqi şəxslərə ödənilən ixrac təşviqi ilə bağlı maddə niyə ləğv edildi?.....	496	Maliyyə lizinqi ilə bağlı hansı ciddi dəyişikliklər həyata keçirilib?.....	520
“Formula 1”lə bağlı hansı dəyişiklik var?.....	496	Fəaliyyətin müvvəqəti dayandırılması halında bəyannamənin təqdim edilməsi necə tənzimlənir?.....	522
Hansı yeni fəaliyyət üzrə mənfəət vergisinə güzəşt var?.....	496	Öncəki tarixə ƏDV qeydiyyatına alınan vergi ödəyicisi bəyannaməni nə vaxt təqdim etməlidir?.....	523
Tibb müəssisələrinin mənfəət vergisi üçün hansı güzəşt nəzərdə tutulub?.....	498	Qeyri-sahibkarlıq fəaliyyəti üzrə hansı dəyişikliklər var?.....	523
Vergi ödəyicisinin xərcləri ilə bağlı ciddi dəyişikliklər hansılardır? (5 VACİB MƏQAM).....	499	Qeyri-rezidentlərə ödənişlərdən verginin büdcəyə ödəniş tarixi dəyişdirilir?.....	524
Hansı halda maliyyə sanksiyası tətbiq edilən malların dəyərinin gəlirdən çıxılmasına icazə verilir?.....	500	Cari vergi ödəmələrində vergi ödəyicisinin xeyrinə hansı dəyişikliklər həyata keçirilib?.....	525
Hansı xərclərin gəlirdən çıxılmasına icazə veriləcək?.....	504	Mikro sahibkarlıq subyekti olan fiziki şəxslər üçün hansı yeni güzəşt var?.....	526
Alış aktı və ya nəzarət-kassa aparatı çeki ilə alınan hansı malların gəlirdən çıxılmasına minimum tələb qoyulub?.....	504	Hansı tip vergi ödəyiciləri mütləq ƏDV ödəyicisi hesab ediləcək?.....	530
Əmtəəsiz əməliyyat nəticəsində alınan sənədin taleyi necə olacaq?.....	509	İctimai işə fəaliyyəti məşğul olan vergi ödəyiciləri hansı halda mütləq ərizə verməlidir?.....	531
Müflis elan edilən bankların hansı xərcləri üzrə fərqli yanaşma tətbiq edilir?.....	510	Hansı vergi ödəyiciləri üçün ƏDV qeydiyyatı imkanı yumşadılır?.....	532
Hansı əsas vəsaitlərin təmirlə xərcləri üzrə fərqli hesablama aparılır?.....	511	Hansı yeni tip vergi ödəyicilərinə əvvəlki 3 illik dövrə ƏDV qeydiyyatına icazə verilmir?.....	533
İcarəçinin balansında uçota alınmayan əsas vəsaitlərin təmirinə yanaşma niyə yenidən dəyişdirildi?.....	512	Vergi Məcəlləsinin 159.10-cu maddəsi niyə ləğv edildi?.....	534
İcarəçinin balansında uçota alınmayan əsas vəsaitlərin təmirinə yanaşma niyə yenidən dəyişdirildi?.....	516	Lizinq əməliyyatları üzrə ƏDV-yə cəlb etmədə hansı dəyişikliklər olub?.....	534
Hansı halda mənzil və yemək xərclərinin gəlirdən çıxılmasına icazə verilir?.....	517	Mərkəzi Bankla bağlı hansı əməliyyatlar ƏDV-dən azad ediləcək?.....	537
Vergi ödəyicisinə amortizasiya və təmir xərcləri ilə bağlı hansı məhdudiyət tətbiq edilir?.....	517	Hansı tibbi müəssisələr üçün tibbi xidmətlərin göstərilməsi ƏDV-dən azad edilir?.....	538
Dividəndin ödənilməsi zamanı hansı vergi güzəşti tətbiq ediləcək?.....	518	Kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarının ƏDV azad olması hansı müddətə artırıldı?.....	539
		Müdafiə təyinatlı hansı mallar üzrə ƏDV- dən azadolmalar həyata keçiriləcək?.....	539

Vergi Qanunvericiliyi Toplusu

Buğda ilə bağlı ƏDV-dən azadolmanın müddəti nə qədər artırıldı?	540
ƏDV-dən azad edilən hansı məhsulları siyahısını Nazirlər Kabineti təsdiq edəcək?.....	540
Hansı əməliyyatlar üzrə ƏDV-dən azad olma müddəti artırılıb?.....	541
Hansı yeni fondlar hesabına göstərilən tibbi xidmətlər ƏDV-dən azad edilir?.....	542
Hansı hallarda xam neftin və təbii qazın idxalı da ƏDV-dən azad ediləcək?.....	543
Nəzarət-kassa aparatı ilə bağlı əməliyyatlarda ƏDV-nin vaxtına niyə fərqli yanaşma tətbiq edilirdi?.....	543
ƏDV tutulan əməliyyat üzrə ödəmə zamanı ƏDV məbləği əsas götürüləcək?	544
Tibb müəssisələri üçün ƏDV üzrə hansı güzəştlər tətbiq edilib?.....	546
ƏDV-nin əvəzləşdirilməsi ilə bağlı hansı yeni 2 hal əlavə edilib?	548
Nümayəndəlik və ya işçilərin mənzil və yemək xərclərinin ƏDV ödənişlərinin əvəzləşdirilməsinə icazə verilir?	549
Əmtəəsiz əməliyyat çərçivəsində əldə edilmiş sənədlər əsasında aparılan əməliyyatlar üzrə ƏDV-nin əvəzləşdirilməsi necə həyata keçiriləcək?	550
Kənd təsərrüfatı məhsullarının topdan və pərakəndə satışı ilə məşğul olan vergi ödəyiciləri üçün fərqli yanaşma tətbiq edilir?	551
Faktoring əməliyyatları üzrə ƏDV-nin əvəzləşdirilməsini konkretləşdirməyə niyə ehtiyac yarandı?	554
Aksiz malları üzrə vergitutma obyektində nələr dəyişib?	555
Motosikletlər də aksiz vergisinə cəlb edilib?.....	556
Məcburi nişanlanmalı aksiz malları üçün vergi tutulan əməliyyatın vaxtı və dövrüyyənin dəqiqləşdirilməsi necə müəyyən ediləcək?.....	557
Aksiz vergisi üzrə azadolmalarda hansı dəyişikliklər baş verib?	559
Aksizli malların siyahısı necə dəyişib?.....	560
Aksiz malların dərəcəsində hansı dəyişikliklər edilib?.....	561
Məcburi nişanmalı olan aksiz malları üzrə aksizlər nə vaxt ödənilməlidir?	562
Əmlak vergisi üzrə vergi güzəştləri və azadolmalarda hansı yeniliklər var? ...	562
Kredit təşkilatları üzrə hansı güzəşt tətbiq edilib?.....	563
Hanı otellər üçün əmlak vergisinə 75 faiz güzəşt ediləcək?	564
Torpaq vergisi üzrə hansı güzəştlər həyata keçiriləcək?	565
Torpaq vergisi üzrə bəyannamənin təqdim edilməsində hansı dəyişiklik var?	565
Torpaq vergi üzrə cari vergi ödənişləri necə həyata keçiriləcək?	566
ƏDV qeydiyyatı ləğv edilən vergi ödəyicisinin sadələşdirilmiş vergi ödəyicisi olmaq hüququ necə tənzimlənir?	567
İctimai işə fəaliyyət ilə məşğul olan şəxslərin ƏDV qeydiyyatından çıxması necə tənzimlənir?	569
Yükdaşıma fəaliyyəti ilə məşğul olanlarla bağlı tələblər niyə fərqli müəyyən olundu?.....	570
Sadələşdirilmiş vergi ödəyicisi üçün hansı güzəştlər edilib?.....	572
Sadələşdirilmiş vergi ödəyicilərinin ödədikləri məcburi dövlət sosial sığorta haqqına hansı güzəşt edilib?	573
Sabit qəbzə bağlı hansı praktiki düzəliş edilib?.....	573